

Izhaja

vsak četrtek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure
popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni
strani lista napišejo, druga stran
naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za Jugoslavijo . . . K 6—
» ostalo inozemstvo . . . » 9—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 16 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med
besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat;
minimum 24 cm². — Za poslano se
plačuje po 15 h, za parte, zahvale in
izjave ter za oglase med besedilom
po 20 h za 1 cm². — Za male
oglasila se plačuje po 4 h, debele tiskano
6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h.
Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej.
Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvu lista „Mir“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnehranični račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 31. decembra 1918.

Št. 52/1

Srečno Novo leto

vsem naročnikom

uredništvo in upravništvo.

Zaključek računa ob koncu leta.

Leto 1918. gre h koncu, le nekaj dni, nekaj ur še nam je živeti v tem letu, ki je največjega pomena v splošni zgodovini, zlasti pa za nas na tužnem, a nadopolnem slovenskem Koroškem. Vsak gospodar obračuna h koncu leta svoje izdatke in dohodke ter si napravi račun za bodočnost na podlagi danih mu dejstev. Istotako obračuna čas — zgodovina z rodbinami, z narodi, s človeštvom. Toda nikdar še ni prišlo do tako pravičnega obračuna v celi zgodovini, kakor se baš sedaj pripravljamo, obračun med dosedanjimi gospodari, ki so prišli na kant, in dosedanjimi robi, da, sužnji, ki se enkrat za vselej rešijo tujega jarma, katerim je zasijalo solnce svobode in prostosti. Silvestrov zvon poje prvemu žalostinko, „memento mori“, drugemu pa vstajenje, osvoboditev.

Dokler so bili Nemci na vrhuncu svoje sreče, niso hoteli vedeti ne črke o kakšni samoodločitvi narodov, oz. tolmačili so to besedo po svoje tako, da so oni sami poklicani v določevanje usode narodov. Za nje je veljalo vedno geslo, da obstoja vrhovna in edina pravica samo le v moči in sili, v pesti in v meču. Kar se jim ni uklanjalo, hoteli so upogniti s silo. V dokaz opozarjamo le na dejstva zadnjega časa: Na nasilno germanizacijo napram Poljakom na Pruskem, kjer je veljal zakon o razlastitvi, na nasilno germanizatorično delovanje pri nas, kjer so smatrali Nemci Slovence za ljudi nižje vrste, sužnje, katerim niso privoščili in dovolili ne šol, ne drugih sredstev, ki služijo v prosveto in izobrazbo naroda, dobro vedoč, da bi potem izgubili tudi svojo val-petsko vlogo.

Opozarjamo nadalje na sistematično preganjanje in podlo denunzijsko delo proti Slovanom, zopet ne v zadnji vrsti na Koroškem, med vojsko; na hekatombe žrtev, ki so pod nemško vlado in vsled nemškega pritiska po nedolžnem bile umorjene, ali dobile kazni večletne, nezaslužene ječe. Opozarjamo na ogorčenje Nemcev, ki je zavladalo in odmevalo mesec za mesecem o priliki oprostitev zaprtih nedolžnih političnih žrtev. Opozarjamo na znane besede pruskega generala Hofmana pri sklepanju miru med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Rusijo. Pride pa nam v spomin tudi moto nemškega pisatelja Feliksa Dahna: „Und die Welt wird in Flammen steh'n, bei der Germanen Untergang.“ (In ves svet bo stal v plamenu pri porazu Germanov.) Moto, ki ga je napisal tudi „Gr. Tagblatt“ 1. 1914. na prvem mestu v svoji posebni izdaji povodom napovedi vojske Angležev proti Nemčiji.

Potem je prišel po 51 mesečni krvavi vojski neizogibni polom Nemcev in Mažarov. In glej! Nemci in Mažari so se v svojem skupnem objemu nakrat spomnili Wilsonove samoodločitve narodov, katere niso hoteli prej nikdar sprejeti, o kateri prej niti slišati niso marali. A tudi sedaj si predstavljajo ti oholneži samoodločitev le v svojo korist. Predočiti si še ne morejo, da nimajo več oni pravice, da določujejo sedaj drugi, da je zmaga na drugi strani. V svoji slepi strasti ne pomislijo, da tisočletna krivica ni pravica, da se jim bo sedaj plačevalo milo za drago. Niti usode narodov, niti mednarodnih mej ne določujejo premaganci, temveč vedno in povsod zmagovalci in njih zavezniki.

Pravica, ki jo zahtevajo Nemci in Mažari, se jim bode tudi izkazala po njihovih prejšnjih delih.

Pri določevanju mej, zlasti naše narodne meje, se bode ravnalo zgolj po čutu pravice. Kaj zahteva pravičnost? Dati, pa tudi pustiti vsakomur svoje. Kdo naj daje? Tisti, ki je jemal, ropal, kradel. Ali smo Slovenci kraddli Nemcem otroke, jih vlačili v svoje šole ter jih odtujili starišem? Smo morda mi ropali posestva in potiskali svoje naseljence vedno više proti visokim Turam? Ali smo mi kraddli Nemcem pridige in jih vedno več upeljevali v Celovec, v Št. Vidu, v Beljaku? Niti zgodovina, niti vest nam tega ne očitata. Toraj ne mi, ampak nemški sosed bo dal nazaj, kar je krivično odvzel. Po o. drž. zak. ima lastnik tekem 30 let pravico do svoje grude, ki si jo je sosed zvižučno, siloma ali radi brezbriznosti prilastil. Mi smo zahtevali pravico do svoje grude dan za dnevom, leto za letom, naša pravica ne more torej zastareti, krivica se bo sedaj popravila. Sedaj je prišel čas, ki je za jedno razsodil med pravico in krivico. Nemeec nam bo dal nazaj hiše, ki smo jih mi zidali, Nemci pa prebarvali, vrnil bo nam cerkve, ki so slišale nekdanj in še pred kratko dobo slovenske propovedi. Vrnil bo nam našo zemljo. Vrnil bo nam pa tudi otroke, katerih stariši so bili Slovenci, dasi so otroci že dorasli in govore deloma, z zahrbtno silo ali prav po lisičje k temu zapeljani, nemško, kri pa se pretaka po njih žilah slovenska. Kar je bilo okradenega, oropanega, vse nazaj. Z nemško barvo prebarvana last slovenskega naroda dobi zopet staro lice, pristno prvotno barvo. Jugoslavija ne izgubi ne pedi zemlje.

Drugič zahteva pravičnost pustiti vsakomur svoje. Mi Nemcem nikakor nočemo vzeti res nemških krajev, pustimo jim vse, kar je njihovo, zahtevamo le, da se pusti naša last pri miru. Mejniki pa, ki so jih predstavljali Nemci v zadnjih desetletjih, bodo se prestavili, Nemci jih bodo morali pobasati in malo nazaj postaviti.

Mi smo si utemeljili svojo novo državo. Nemci so prišli nekdanj v naše ozemlje s trebuhom za kruhom, kot uradniki, kot tujci, emigranti in kolonisti.

S tem je dano državnopravno stališče za Nemce. Le mi imamo pravico na bogastvo svojega ozemlja. Nočemo in tudi ne moremo odnehati od te pravice. Jezikovne manjšine se bodo sčitile, to se bo določilo v Jugoslaviji. Tisti, katerim ni Jugoslavija po volji, pa naj gredo zopet, od koder so prišli kot tujci, s trebuhom za kruhom. Drugim pa, in to je pretežna večina, bi le želeli, da bi se kmalu prilagodili misli, da so se časi do cela spremenili nam na ljubo, Nemcem v pogubo ter se z nam Jugoslavlani zjedini v skupno delo. Nikdo izmed pametnih in trezno prevdarjajočih ljudi nam ne bo zameril, če smo po skušnjah previdni. A kakor rečeno, manjšina bo dobila najmanj iste pravice, ki smo jih uživali prej mi.

Dr. P.

Koroška Slovenija.

Pod tem zaglavjem prinesel je „Slov. Narod“ z dne 23. novembra 1918 iz peresa g. dr. Oblaka velevažen kakor tudi veleaktualen in kar se tiče narodne, ali bolje rečeno jezikovne meje, tudi zelo stvaren članek. Take publikacije so danes, ko stojimo tik pred rešitvijo svetovnih problemov, h katerim spada — in to ne v zadnji vrsti — tudi določitev severne meje naše krasne domovine Jugoslavije, zelo koristne in potrebne, dasi vzbujajo na strani premaganih neopravičeno in torej nepotrebno razburjenje — prazen strah pred Jugoslavlani. Opravičena pač je trditev, da je širša slovenska javnost le malo vedela, še manj pa se

je brigala za koroško Slovenijo v mirnih časih; dasi je to ena najlepših pokrajin alpskih dežel. Vsled strahu pred nemškim nasiljem štela se je koroška Slovenija v merodajnih krogih izven njenih mej med — pozabljene pokrajine. Vulkan pa, ki je bruhal skozi štiri leta ogenj in pline, je vrgel to deželo zopet čisto v ospredje evropskega težišča in naravno je, da smo si glede za Jugoslavlance potrebnih mej med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo pravočasno na jasnem. Naglašati je treba, da bo Jugoslavija obdana na jugozapadni in severni strani od sosedov, katerih lastnosti jugoslovanski narod prav dobro pozna in ocenjuje, dasi so mu Machiavellijevi načrti po večini neznan; njegov naravni, recimo „instinkt“ mu je negoljufov vremenar. In zgodovina nam je priča: Dokler bo nemški nacionalizem prosto dihal, nas nobeno svetovno razsodišče in tudi zveza narodov ne bo obvarovala vojske; kajti bistvo nemštva je nadvlada! Odkritosrčno naklonjenost jugozapadnega sosedu pa tudi poznamo. Naša državna meja torej nikakor ne more se nanašati na idealne prilikosti in možnosti, ampak na sigurnost našega obstoja. V tem oziru pa ne more priti v poštev in ne sme igrati merodajno vlogo le narodna ali jezikovna meja, katero je kruti in krivični sistem vseмогоčnih Nemcev in Mažarov v razpadli Avstriji kot morilec nemških in nemažarskih narodov poljubno prestavljaj, prerisal in uveljavljaj gospodujočim narodom in njihovi nenasitljivi poželjivosti in oblasti v prid in veljavo; pri tej operaciji mora stopiti v odločilno ospredje gospodarski moment in možnost sigurne obrambe našega jugoslovanskega ozemlja na severu in jugozapadu.

Meje na jugozapadu se ne dotikam, ker spada zagovor njene črte v delokrog drugih faktorjev. Kar pa zadene mejo Jugoslavije na severu, se moja črta z ozirom na zgoraj navedena dva razloga deloma razlikuje od izvajanj g. dr. Oblaka v „Slov. Nar.“, dasi so si sicer najina mnenja v tej zadevi zelo blizu. Povdarjam še enkrat, da sta mojemu naziranju glede severne meje Jugoslavije zgolj gospodarska pripadnost in gospodarski interes prebivalstva prizadetih krajev na eni in geografično naravna meja na drugi strani merodajna podlaga.

Ako se prišteva na pr. trg Šmohor h koroški Sloveniji, kamor po svoji geografski legi tudi spada, se mora državna meja temu dejstvu prilagoditi.

Pomisliiti je pri tem namreč treba, da potrebuje trg Šmohor, ako hoče ostati še znanprej slovensko-nemško središče kot zadnja zapadna točka Jugoslavije v zasiguranje svoje eksistence kot javna točka na vsak način svoj gospodarski okoliš, kateri bi moral negati do naravne meje med srednjo in zgornjo Zilsko dolino, to je do kraja Riže. Meja med Jugoslavijo in Italijo bi tekla torej od obmejnega kraja Ponteba po potoku Ponteba pa do hriba „Lanca“ in odtod do Stranik-planine. Naprej po potoku, ki izvira na tej planini, bi tekla črta meje do vasi „Stranik“ v srednji Zilski dolini, kjer leži v mali razdalji preko reke Zile vas Riže (Reisach). Odtod naprej bi po skoraj ravni črti dosegla meja 2360 m visoki Reiskofel; nadalje 2037 m visoki Sattelnock in 1444 m visoki prelaz Kreuzberghöhe, od katere višine v vzhodni smeri naprej bi spadale k Jugoslaviji tudi še planine, oziroma planinski kraji Nakler in Laka-planina (1856 m). Vsi ti kraji obsegajo rodovitna polja in obsežne, lepe gozdove in gravitirajo v Šmohor. Nadaljno črto meje, ki bi potekala od Laka-planine v vzhodni smeri, tvorile bi zopet planine Wiederschwing 1648 m, Altenberg 1200 m (Kreuzen) do krajev Lansch in Weissenstein v Dravski dolini. V tem ozemlju, katero gravitira v Beljak, leži poleg obširnih gozdov tudi bogati rudnik Bleiberg in Rubland, edina „dežela“, katero Napoleon I. ni zasedel.

Od kraja Weissenstein bi tekla meja na Ambergško planino (Palkel) 1837 m in čez Volavnik v ozko, a gozdno dolino Kobrce (Afriz). Do tu sem se moje in naziranje g. dr. Oblakovo glede jugoslovanske meje precej strinjata; a od tukaj naprej glede te zadeve ni več moj somišljenik. Povod najinega nesoglasja je iskati v vidiku, iz katerega oba obdelujeta mejno črto, in tu se kaže velik razloček samo narodnega stališča na eni in narodnogospodarskega, mojega stališča na drugi strani. Po določeni demarkacijski črti bo spadal v področje Jugoslavije najbolj obljudeni del koroške dežele. Pretežna večina tega prebivalstva je kmetkega stanu in hvala Bogu, da je tako. Podlaga trdnega kmetijstva in plodnosnega kmetijskega obrata pa sta gozd in — živina, brez katere se o kmetijstvu sploh ne more govoriti.

Življenjska potreba za uspešno živinorejo pa so obsežni, dobri pašniki, kateri se pa v obsegu ozemlja demarkacijske črte v potrebnem obsegu nikakor ne nahajajo; pač pa jih je v slabije obljudenem severnem delu srednje in spodnje Koroške dežele najti v izobilju. Ali naj jugoslovanski kmet žene svojo živino v tujo državo na pašo? Tega mnenja gotovo nihče izmed nas ni. — Mogoči ugovor, da bodo naši kmetje dobili po odkupu javnih in grajščinskih posestev zadosti potrebnih pašnikov zategadelj ni pomirljiv, ker obstojijo posebno grajščinska posestva v obširni meri itak le iz pokupljenih in v lovske namene spremenjenih kmetijskih posestev, ter se tudi glede njih lege in izdatnosti ne morejo primerjati s pašniki severnega dela koroške dežele, v katerem delu se nahajajo vrhutega tudi izdatne gorske vodne sile. Iz teh razlogov in iz tega vidika bo brez ozira na levo in desno treba z vso odločnostjo vztrajati na mejni črti od Koberce na „Wöllaner Nok“ 2130 m in od tam po meji celovskega okrajnega glavarstva do sedanje štajerske deželne meje. Le kratkovidnost in polževa kri moreta s strahom ugovarjati tej mejni črti, češ: S tako mejno črto pridobimo v Jugoslavijo premočan nemški živelj, kateri nam bo samo v — balast (breme) in more celo neugodno vplivati na notranji razvoj Jugoslavije. Seveda, če si kdo predstavlja notranji razvoj naše nove države kot tak, kakoršen je bil v razpadli Avstriji, posebno na Koroškem, potem so nam tudi Kočevarji nevarni — balast v Jugoslaviji; potem pa se naj kar cela koroška Slovenija zapečati in napravi Blažev križ čez njo. Kdor se boji nemške skorje na slovenski zemlji Koroške dežele, za takega zajčjega junaka ne sme biti prostora v Jugoslaviji! Vrata se mu naj pokažejo, potem pa naj dalje vpraša, kje gre pot iz nje. Trinajstmilijonski jugoslovanski narod se naj boji dvestotisoč Nemcev, kateri vrhutega vsled demokratičnega ustroja države ne bodo spadali pod oblast, ampak k oblasti Jugoslavije. To jim naj kot premaganim zadoštuje. Krivice in nasilnosti, ki smo jih pretrpeli Slovenci na Koroškem — in jih trpimo še danes — predrele so nebo, in upravičeno bi mogli našim krutim tlačiteljem zaklicati: „Vae victis!“ S prvo teh besed se naj Nemci ne igrajo, če hočejo sebi dobro, kajti druge besede se zaveda vsak Jugoslovčan. — Ta skok s pravega tira zdel se mi je potreben, da se razprši strah pred nemškim balastom v glavah ljudi, ki vendar prečno vidijo in jugoslovanski temperament podcenjujejo. In resnica je, da se nahaja tudi med Nemci še lepo število značajev, kateri niso vzeli svojo pamet od nemških nacionalcev na posodo. Le z ljudmi te vrste in z našimi nemčurji je vsak razgovor — izgubljen čas. Švica, v kateri prebivajo Nemci, Francozi in Italijani med seboj, je gotovo kulturno visoko razvita dežela in nihče se ne bo upal trditi, da je v tej deželi ena narodnost balast druge narodnosti. In iz kolikih narodnosti obstoji Amerika? Kdo jih naj šteje? In kaj je Amerika, to ne vemo in občudujemo ne samo mi, to ve tudi — Hindenburg. Zdrava ustava in pravična vlada, to je fundament srečne države! Kdor bi pa iz separatističnih nagibov brez povoda v taki državi ne bil zadovoljen, za takega naj veljajo besede: „Vae victis!“ — Pa nas veže Wilsonovo načelo samooodločbe, bo mogoče kdo ugovarjal. V slučaju severne meje naše Jugoslavije nas to načelo nikakor ne veže, ker je ta meja življenjski interes naroda. Wilson je proglasil načelo: „Samoodločba narodov“, ne morebiti samooodločba nemčurskih občin ali celo samo zabitih nemčurskih županov. Večina naroda sploh je za pripadnost njegovih delov odločilna; merodajne pa so one okoliščine, ki so narodu za njegov mirni in vsestranski razvoj neobhodno potrebne. Nemci ne bodo vsled priklopitve k Jugoslaviji drugega izgubili kot dosedanja nadvlado; slovensko-koroški kmet pa bi vsled izgube pašnikov komaj živel. To je naloga,

katero v naš prid rešiti je sveta dolžnost jugoslovanskih zastopnikov na mirovni konferenci.

Konečno zdi se mi potrebno naglašati za nas zelo važno okolnost neposrednega sosedstva, kar bi naj postali Tirolci, ker so izmed Nemcev v Avstriji najpoštenejše pleme. Tudi ta zadeva spada v območje naših delegatov na mirovni konferenci. Zapečnik.

Herman Volinc

slikar in pleskar v Dobrlivasi

se priporoča slavnemu občinstvu za slikanje izb in podob in za napravljanje slovenskih hišnih napisov, uradnih tabel itd.

Gorje nam Slovincem ...!

Gorje nam Slovincem, če bi prišli pod Nemce, v nemško Avstrijo! Nemci imajo postavio, da se v njihovi državi odstavijo in spodijo iz državnih služb vsi Slovani, sploh vsi Nenemci, ki so imeli v razpadli Avstriji državno službo. Vsi uradniki pri pošti, železnici, sodnijah, davkarjih itd. morajo biti Nemci. Slovenec ne dobi službe. Slovenec bi v Nemški Avstriji imel dolžnost plačevati več, služiti pri vojaki in hoditi za Nemce na vojsko, a do kruha v državnih službah bi ne imel nobene pravice. Živel bi, da dela in plačuje, pravic bi ne imel nobenih. Kakor živina, ki ima samo ta namen in smoter, da človeku služi. Nemec bi bil gospod, Slovenec njegov brezpravni hlapec.

Z odstavljanjem so Nemci že začeli, kjer imajo oblast, pri nas na Koroškem severno od Drave. Odpovedali so s 1. jan. 1919 službo Slovincem v popolnoma slovenskih krajih in celo tako skromno službo, kot jo opravljajo poštni seli. Slovenec v popolnoma slovenskem kraju ne sme več raznašati pošte, ne zato ker je manj sposoben kot Nemec, ki zna samo en jezik, ampak samo zato, ker je Slovenec. Nekateri Slovence hočejo „do nadaljnjega“ tudi še v novem letu milostno obdržati v službi. A vsako nro mora biti Slovenec pripravljen, da pride na njegovo mesto Nemec, in bo domačin Slovenec ob kruh in plačo. Država zanj nima več kruha, če ne more živeti, pa naj se izseli iz Nemške Avstrije ali pa naj umre!

Gorje nam Slovincem, če bi prišli pod Nemca! Niti tisti redki učitelji-Slovinci, ki smo jih imeli doslej, bi ne smeli več ostati med nami, med svojimi rojaki. Tudi slovenskim duhovnikom bi odgnili državni prispevek. Slovenskim duhovnikom bi ne ostalo drugega, kakor da se umaknejo svojim nemškim tovarišem. Slovenci bi bili ob svoje slovenske duhovnike! In če bi vendar le še ostalo kaj domačih slovenskih duhovnikov, so Nemci pokazali v zadnjih 4 letih in posebno v zadnjem času, kako bi postopali z njimi. Pokazali so, ko so jih preganjali, internirali, zapirali, napadali in celo streljali na nje (na župnika iz Logevasi in Žrelca). In zakaj vse to? Samo zato, ker se niso hoteli odpovedati svoji naravni od Boga jim dani pravici, da so Slovenci in da Slovenci hočejo ostati.

Že doslej je bil koroški Slovenec nemški hlapec, poslej bi bil nemški suženj. In žalostna nam majka, za naše suženjstvo se bore tudi tisti Slovenci, ki vstopajo v nemško narodno brambo (Volkswehr) in morajo biti vsak čas pripravljeni na krvavi boj proti svojim bratom Slovincem in Jugoslovčanom. Ko se Čehi niso hoteli vojskovati za Nemce, da bi jih le-ti še nadalje in še hujše zatirali, so Čehi zmerjali za veleizdajalce. Če kdo hoče videti najbolj črno Judežvo izdajstvo, tukaj naj si ga ogleda, ko se je Slovenec prodal Nemcu za 6 kron na dan, da ubija brata Slovence in Jugoslovčana in se bori za sužnost svojega lastnega naroda!

Gorje nam, če bi zmagali Nemci in tisti Slovenci, ki so se jim prodali za skledo leče in 6 kron na dan, gorje nam koroškim Slovincem, če bi prišli pod Nemca, ne bilo bi nam več ostati. Zlato solnce bi za nas več ne sijalo, strašna noč bi zavladala nad nami! Nemški hlapci bi bili, nemški sužnji, slabše kot smrt. Kajti manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi.

Politični pregled.

Ustavne pravice Jugoslavije. Državna zastava in grb.

Belgrad, 23. decembra. V ministrskem svetu je bilo sklenjeno, da se bodo odslej poslaništva in konzulati nazivali uradno: Poslaništva in konzulati države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nadalje je sklenil ministrski svet, da se določi kot

državna zastava kraljevine SHS trobojnica s horizontalno razvrščenimi barvami in sicer tako, da bo zgoraj modra, v sredi bela, spodaj rdeča. Državni grb bo bel dvoglav orel z naprsnim ščitom, razdeljenim na dvoje polj. Na desnem belem je rdeč križ s štirimi S (srbski grb). Leva polovica ima šahovsko ploščo belordeče barve, razdeljeno na 20 štirikotnikov (hrvatski grb). Dolenje polje kaže grb stare Ilirije (Slovenije), namreč na modrem polju bel polumesec, obrnjen navzgor in med njegovima krajcema belo peterožarno zvezdo. Prej omenjena zastava označuje državnost in se naj razobeša na vseh državnih in deželnih poslopih ter na vojnih in trgovskih ladjah. Razun te zastave je dovoljeno uporabljati tudi druge narodne zastave. Ministrski svet je nadalje sklenil, da se na vsem ozemlju kraljevine SHS proglasi enakopravnost latinice in cirilice ter da se vse meščanske in ustavne pravice kraljevine Srbije razširijo tudi na vse drugo ozemlje Jugoslavije. Vse te sklepe ministrskega sveta mora odobriti državni svet.

Vpeljava novega koledarja v Srbiji.

Belgrad, 24. decembra. Ministrski svet je sklenil izenačenje koledarja. Kar se tiče vpeljave novega koledarja v pravoslavno cerkev, bo stopila vlada v dotiko s pravoslavnim episkopatom.

Proklamacija regenta Aleksandra.

Belgrad, 24. decembra. Princ Aleksander izda te dni proklamacijo na narod, katero bodo podpisali vsi člani vlade. V tej proklamaciji bo tudi program o nalogi vlade SHS in pa naznanilo regenta, da je prevzel vlado.

Potovanje regenta v Pariz odgodeno.

Belgrad, 24. decembra. Potovanje regenta Aleksandra je odgodeno za par dni dogovorno s Parizom radi rimsko-katoliških praznikov in novega leta, ker v tem času večina francoskih politikov ne bo v Parizu. Francoska vlada želi sprejeti princa Aleksandra z vsemi častmi, ki pripadajo junaškemu voditelju jugoslovanske vojske. Razen tega zboruje v Belgradu narodna skupščina, ki bo proglasila narodno ujedinjenje in izbrala delegate v državni svet, za kar je navzočnost regenta nujno potrebna.

Mirovna delegacija.

Belgrad, 23. decembra. Delegacija za mirovno konferenco je izvoljena. Načeloval ji bo Nikola Pašić; člani delegacije so: dr. Trumbić, dr. Žolger in poslanik v Parizu Vesnić. Kot svetovalci s pravico glasovanja so dodeljeni dr. Smodlaka, dr. Ribač in Matko Bošković, bivši srbski poslanik v Londonu.

Ivan Hribar poslanik v Pragi.

Belgrad, 23. dec. Ivan Hribar je imenovan poslanikom SHS v Pragi.

Narodna vlada odstopila.

Ker se je ustanovila skupna vlada v Belgradu, so podale vse pokrajinske vlade v smislu parlamentarnih običajev demisijo. Narodna vlada v Ljubljani je odposlala dne 23. t. m. zvečer v Belgrad nastopno brzojavko:

Ministrski predsednik Protić Belgrad. Udano pozdravljajoč imenovanje centralne vlade, polagajo člani Narodne vlade SHS v Ljubljani na razpolago svoje mandate, sprejete od Narodnega veča. Prosim, da predložite to skupno demisijo Njegovi kraljevi Visokosti regentu Aleksandru v blagohotno odločitev. Predsednik Jos. Pogačnik. (Sledijo imena poverjenikov.)

Skupna vlada v Belgradu bo odslej obstoječe pokrajinske vlade nanovo imenovala. Izvršile se bodo nekatere izpremembe v okviru teh vlad in odpadejo nekateri resorti, ki bodo odslej skupni. Tako bo odslej skupna prehrana, finance, promet in narodna bramba. V okviru Narodne vlade v Ljubljani bi tedaj ne prišli več v poštev: dr. Tavčar, dr. Kukovec, dr. Pestotnik in dr. Lovro Pogačnik. Radi razmer med strankami bodo potrebne še nekatere druge spremembe.

Jugoslovanska vlada.

Naknadno poročamo, da je bil ministrski predsednik Pašić odklonil poziv, da naj sestavi skupno ministrstvo. Regent Aleksander je nato imenoval za ministrskega predsednika Stojana Protića ter mu poveril sestavo novega ministrstva, ki je sedaj sestavljeno sledeče: Min. predsednik Stojan Protić, min. podpredsednik dr. Anton Korošec, minister za zunanje zadeve dr. Ante Trumbić, minister za notranje zadeve Svetozar Pribičević, vojni minister general Mihajlo Rašić, naučni minister Ljuba Davidović, minister za finance dr. Mančilo Ninčić, za pravosodje dr. Marko Trifković, za bogočastje dr. Tugomir Ajavpović, za

poljedelstvo dr. Živko Petričič, za prehrano in obnovitev Miloje Jovanović, za železnico Marko Vuković, za javna dela Miloš Kapetanović, za gozdarstvo in rudarstvo dr. Spaho, za socialno politiko Vitomir Korač, za pošto in brzojav dr. Edo Lukinič, ministrstvo za predela za ustavotvorno skupščino dr. Albert Kramer, za ministra za trgovino in obrt bo imenovan član srbske narodne stranke. Novoimenovani ministri so bili dne 21. decembra zapriseženi.

Novi ministri.

Belgrad, 23. dec. Imenovana sta kot ministra brez portfelja Miroslav Rajčević iz Črnogore in kot minister za narodno zdravstvo dr. Uroš Krulj.

Dnevne vesti.

Spremembe v učiteljstvu. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje, je odstavila Julija Bohatta od vodstva šole v Grebinju in ga začasno pustila istotam kot učitelja ter dodelila Franca Vendramina, nadučitelja v Dutovljah, kot šolskega voditelja v začasno službovanje v Grebinju (na bivšem Koroškem).

160 primorskih sirot, in sicer 100 dečkov in 60 deklic v starosti od 3 do 14 let, pride tekom meseca januarja v Ljubljano. Družine, ki bi sprejele otroke, ali za svoje, ali le v začasno oskrbo, naj pošljejo svoje naslove na „Poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani.“

Cankarjev spomenik. V Ljubljani se je sestavil odbor za postavitev Cankarjevega spomenika. Kaj je bil pokojni Ivan Cankar slovenskemu narodu, bo pokazala prihodnost, ko se bo izkazalo, da je izguba, ki jo je povzročila njegova smrt slovenski kulturi, nenadomestljiva; vsaj je s Cankarjem legel v grob največji slovenski talent. Vsi hrvatski in srbski listi so prinesli nekrologe in so edini v sodbi, da je Cankar največji jugoslovanski pisatelj. Ako bi Cankar ne bil drugega spisal, kakor svoje „Podobe iz sanj“, ki so ena najlepših knjig v celi svetovni literaturi, bi mu šel spomenik, veličastnejši, nego kateremukoli Jugoslovancu. Zato je dolžnost vsakega kulturnega Slovenca, da prispeva z njegovim razmeram primernim prispevkom za ta spomenik in opozarjamo na današnji poziv Odbora za postavitev Cankarjevega spomenika.

Drože. Ponovno se opozarja, da razpošilja tvrdka Fischl v Celovcu — razun tvrdkama Košmerl in Zaloker v Ljubljani odkazanih 500 kg — drože tudi naravnost svojim dosedanjim odjemalcem na Kranjskem in slov. Koroškem. Tvrdka Košmerl in Zaloker v Ljubljani ste zavezani z odkazanimi 500 kg droži preskrbeti mesto Ljubljano in bližnjo okolico mesta. Vsi drugi trgovci na Kranjskem in slov. Koroškem dobe drože naravnost od tvrdke Fischl v Celovcu. Štajerci naj se obračajo na tvornico v Račjem.

Naše železnice. Dne 16. grudna t. l. sta prešli progi Celje—Velenje in Velenje—Sv. Pavel v Lab. dolini v področje ravnateljstva drž. žel. SHS v Ljubljani. Na progi Celje—Velenje vozijo redno vsaki dan osebni vlaki št. 1839, 1844, 1888 in 1899 a, na progi Velenje—Sv. Pavel v Lab. dolini samo vlaka št. 1844 in 1843 po naslednjem redu: Vlak št. 1839 odhod iz Velenja 5:39 dop. prihod v Celje 6:58 dop. Vlak št. 1844 odhaja iz Celja ob 7:44 dop., dospe v Velenje ob 9:13 dop. odhaja ob 9:43 dop. ter prihaja v Št. Pavel v Lab. dol. ob 12:44 popoldan. Vlak št. 1843 odhaja iz Št. Pavla v Lab. dol. ob 3:41 pop., dospe v Velenje ob 7. uri pop. in vozi ob 7:10 kot vlak št. 1899 a dalje v Celje, kamor prihaja ob 9:15 popoldan. Vlak št. 1888 odhaja iz Celja 1:50 pop. ter prihaja v Velenje ob 4:22 popoldne. Na progi Celje—Velenje vozi v vsaki smeri po eden tovorni vlak št. 1871 in 1872.

Pokrče. (Pogrebi) se vrste eden za drugim in „španjolska“ razsaja dalje. V novembru je bilo 15 pogrebov. Danes 15. t. m. smo spremili k prezgodnjemu počitku mladostno dekle Katarino Juri, družbenico Marijine družbe v Št. Rupertu pri Velikovcu. Stara komaj 23 let, je podlegla dolgotrajni mučni boleznii, katero je prenašala povsem vdano in potrpežljivo. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva; Marijine družbenice pa so jo nesle na zadnji poti. Šla je po plačilo vseh pridnih in zvestih Marijinih otrok. Počivaj sladko, draga sestra, v naši zemlji in na svidenje pri Materi!

Črna. (Naša zborovanja.) Kakor povsod, smo opazili tudi pri nas po končani vojski zelo živahno delavsko gibanje. Dne 2. decembra se je zbralo pri Krulcu lepo število naših rudarjev, kjer jim je razložil č. g. kapelan Kuhar obširno delavsko resolucijo, ki obsega delavske težnje, in je bila zato soglasno sprejeta. — Na praznik sv. Barbare pa se je zbrala ogromna množica rudarjev in rudaric pri božji službi v cerkvi. Veselje se jim je bralo raz obrazov, da so smeli po

štirih letih zopet počastiti svojo stanovsko praprošnjico. V pridigi je povdarjal č. g. župnik trpljenje in sužnost delavcev med vojno; sedaj pa se naj zopet zahvalijo Bogu za pravo prostost. Po božji službi so se zbrali delavci in delavke pri Drolfelniku v tako ogromnem številu, da so bili prostori popolnoma pretresni. Ker ni bilo vsled prometnih razmer mogoče dobiti tujega govornika, jim je domači g. župnik obširno razjasnil nove razmere, kar so navzoči sprejeli z vidnim zanimanjem in navdušenjem. — V nedeljo nato, dne 8. decembra, pa je bilo socialno-demokratsko zborovanje pri Krulcu, katerega se je udeležilo tudi mnogo naših. Govoril je sodrug g. J. Lukan iz Ljubljane. Beseda mu je tekla gladko in povedal je marsikaj, kar se nahaja tudi v krščanskih organizacijah. Toda obenem pa je napovedal tudi strankarski boj za bodočnost. Mi boj sprejememo. Dosedaj smo se skupno potegovali za delavske težnje. Če pa socialni demokrati hočejo zopet boj, je tudi nam prav. — Slavljenje ujedinenja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov smo tudi v Črni obhajali zelo slovesno. Dne 14. dec. zvečer smo priredili bakljado po vasi s prepevanjem narodnih pesmij. Raketne so švigale po zraku. Drugi dan je bila slovesna božja služba, po tej pa zborovanje, pri katerem so se vršili govori z deklamacijami in popevanjem narodnih pesmij v splošno zadovoljnost vseh mnogobrojnih udeležencev. Po vasi so vihrale slovenske trobojnice.

Črna. (Radeckijev veteran.) Dne 21. dec. smo spremili k večnemu počitku 84letnega Radeckijevoga vojaka, Luka Nagernika, pd. Matuha. Č. g. župnik se ga je ob grobu spominjal s primernimi besedami. N. p. v m!

Črna. (Kakšne spremembe!) Staro leto gre h kraju, novo leto je tu. Tudi Črna je strgala stari kvas in pokazala je novo lice. Poprej mogočna nemškutarija je hočeš nočeš čez noč izginila. Vsled oviranih prometnih zvez v zadnjem času pošljem šele danes poročilo o glavnih dogodkih iz našega kraja. Dne 13. novembra je prisegel tukajšnji orožniški stražmojster gospod J. Ischitschnig v roke g. poročnika Sušnika naši mladi državi Jugoslaviji. Dan navrh je došel oddelek 87. pp. Takoj je zavihrala slovenska trobojnica raz cerkvenega stolpa in nekaterih slov. hiš. Isti dan je komandant, nadporočnik Malgaj, zaprisegel še drugega orožnika g. Riegelnika, dva nista hotela priseči in sta bila razorožena. Tudi poštarica, g. A. Grollnig, ni hotela zapriseči, dala je samo beseda, da ne bo sovražna novi državi. Občinski odbor je z nekaterimi spremembami ostal stari; bivši župan, g. J. Grollnik, je odstopil že dne 7. nov., in sedaj županuje g. Franc Krulec. Vojaška posadka, pomnožena z narodno stražo, je ostala s poveljnikom poročnikom Pavličem tukaj do dne 29. nov., med tem ko so se poslovili celovski nemški vojaki od 7. pp., ki so prišli dne 7. nov. v Črno delat mir, že dne 14. nov. Od dne 29. nov. do dne 22. dec. je ostala tukaj samo narodna straža in dva vojaka 87. pp. z eno strojnico. Poveljnik je bil praporščak, g. Silv. Kogelnik. Omenjenega dne pa je bila narodna straža razpuščena, in na novo je prišlo k prejšnjim 6 orožnikom še drugih 6, tudi strojnica je ostala, tako da je za varnost dosti preskrbljeno. Dne 6. dec. nam je Miklavž prinesel slovenskega poštarja z imenom K. Lednik. Gospa Grollnigg ni hotela priseči in je morala iti v zaslužen pokoj. Pošto je vodila 31 let. Z novim poštarjem smo zelo zadovoljni; je zelo prijazen in postrežljiv mož. Izginili so tudi vsi nemški napisi; na občini in pošti imamo sedaj slovenska napisa, tudi brivec je že zamenjal nemškega s slovenskim. V šoli je še vse pri starem, samo v Podpeci se počuje že slovensko. G. nadučitelj J. Grollnigg je dobil 4 mesece dopusta. Vsled preobilnega posla kot vodja štirih šol, poštar in župan potrebuje počitka. Bil je ves čas vesten in natančen mož, toda kot župan seveda tudi on — kakor marsikateri drugi — v vojnem času ni mogel vsem ustreči.

Pliberk. Narodni svet za Pliberk in okolico je v svoji zadnji seji dne 18. dec. soglasno sklenil protestirati proti nasilnostim nemških oz. nemškutarskih oblastnikov, ki jih uganjajo nasproti slovenskim duhovnikom, učiteljem in kmetom. Obrača se nujno do vseh južnih bratov za izdatno pomoč iz najhujše stiske in jih prosi iskreno hitre rešitve. Nadalje odločno protestira proti nasilnostim, ki so se godile našim bolnikom v deželni bolnišnici v Celovcu, ki smo jo pomagali postaviti Slovenci, in v katero ne sme več noben Slovenec. Konstatira, da so se ob koncu vojske začele in se vršijo po slovenski Koroški ona nasilstva od strani Nemcev, oziroma nemčurjev, kakor začetkom vojske in se boji, da se uniči ves slovenski življenjski Korotanu.

Pliberk. (Furor teutonicus nemških zdravnikov.) Celovška deželna bolnišnica je bila sezidana s pomočjo slovenskega ljudstva;

tudi k vzdrževanju iste so do danes prispevali slovenski davkoplačevalci. Zdravniki so plačani tudi z našimi davki in z našo pomočjo se vzdržava vse osobe do zadnjega strežaja ter zadnjega pisarja. Za to službo boginje usmiljenosti so na mestu samo ljudje blagih src, ker imajo opravila z najrevnejšim človekom, to je z bolnikom. Ali kaj delajo? Dne 4., 5. in 6. grudna t. l. so ti ljudje vrgli raz sebe krinko in so se pokazali kot popolni barbari: Izgnali so iz deželne bolnišnice vse bolnike jugoslovanske krvi, češ, te ne zdravimo več! Dogodili so se pretresujoči slučajji. Bolniki so prosili milosti, kajti mnogo jih je bilo, ki niso bili za prevoznjo sposobni, mnogo celo takih, ki so bili dan poprej operirani na težki bolezni, mnogi na poti okrevanja. Vsi ti so morali ostaviti bolnišnico, njihovo bolnico, lastno hišo. Ta čin je vreden onih leta 1914. in zahteva kakor oni neštevilni slučajji, zadoščanja. Mogotci v bolnici so si hoteli s tem činom postaviti vreden jim spomenik, a usmiljenost ga bode podrla kakor vse one iz l. 1914. Obtožujemo vas. Vsak slučaj naj vam bo glasen memento, o katerem bodejte dajali odgovor ne svoji vesti, ki je nimate, ampak slovenski javnosti. Davno nam je že znano, da so vaši nemški kolegi po deželi izvrševali službo „Südmarke“, „Schulvereina“, volilnih in drugih političnih komitejev, akoravno so bili od države, ozir. dežele nastavljeni. Molčati smo morali. Prišel pa je dan plačila za nje in prišel bo tudi za vas v Celovcu. Tedaj se bo tudi pokazalo, koliko smo vam zaupali. Vemo, da je bila slovenska Koroška v tem oziru eldorado nemških šarlatanov. Pa od sedaj ne bo več to. Mi vas obtožujemo!

Pliberk. Narodni svet za Pliberk in okolico naznanja, da ima svoj sedež v Pliberku. Tajništvo je v libuški občinski pisarni. Pod njegov delokrog spadajo občine: Mesto Pliberk, Bistrice, Libuče, Blato, Globasnica in Žvabek. Začasno predsedstvo predstavljajo gg. Karol Doberšek, predsednik, nadgeom. Josip Gvajc 1. podpredsednik, Ivan Šepic 2. podpredsednik, Franjo Müller, tajnik, Val. Brandstätter, blagajnik. Predsedstvo je vedno na razpolago in radevolje daje potrebne informacije.

Narodni svet za Pliberk in okolico.

Pliberk. Narodni svet za Pliberk in okolico je v svoji seji dne 18. dec. natanko razmotrival prehranjevalne razmere njegovega delokroga. Konstatiralo se je soglasno, da je redna prehrana za ta okoliš edino mogoča, ako se od strani Narodne vlade nemudoma pride na pomoč z uvaževanjem vseh živil. Nekatero občine že po par tednov nimajo več niti moke, masti niti celo leto ne, sladkorja, kave, petroleja itd. par mesecev nič. Od Narodne vlade in komisarijata v Celovcu nam je obljubljena takojšnja pomoč in je nujno želeli, da se s pomočjo niti ure ne odlašajo. Konstatiralo se je nadalje, da se mora računati že z januarjem 1919 s pomanjkanjem vsakovrstnih prehranjevalnih sredstev, ne samo pri neproducentu, ampak po veliki večini tudi pri producentih. Samo z zeljem, krompirjem in repo je precej vse prebivalstvo preskrbljeno. Posebno veliko pomanjkanje vlada pri masti. Nadalje se je sklenilo, sklicati predsedništva vseh obstoječih kmetijskih podružnic na Št. Janzevo ob 10. uri dop. v Narodni dom na posvetovanje glede priklopitve kmetijskih podružnic k Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani. Povabljeni so tem potom tudi oddaljeni gosti, posebno oni iz Mežiške doline. Sklenilo se je delati na to, da se čim prej ustanovi Zveza slov. kmetijskih društev za okraj Velikovec. Razmotrivalo se je tudi vprašanje okrajnega Narodnega sveta za velikovski okraj in se bo v tem oziru vršil pogovor tozadevnih zastopnikov v najkrajšem času. Slednjič je bil pogovor o cenah govedine. Konstatiralo se je, da se meso pri nekaterih usmiljenejših mesarjih še prodaja po stari ceni K 6:40, med tem ko premožnejši mesarji prodajajo meso izključno po 8 K, kar tudi po vladnih predpisih nikakor ni dovoljeno. V tem oziru se je sklenilo odpomoči, kajti ubožnejše ljudstvo je razburjeno. Sklenilo se je poslati v Ljubljano odposlanca, da v prehranjevalnih zadevah intervenira.

Bilčovs. Nemci so našemu potu, ki nosi pošto z Bistrice in jo raznaša po hišah in vaseh, z novim letom odpovedali službo. In sicer zato, ker ni nemške narodnosti. In to kljub temu, da v naši občini ni niti enega tu rojenega avtohtonega Nemca. Z novim letom sme naš poštni sel opravljati svojo službo samo „bis auf weiteres“, do nadaljnjega, dokler ne pošljejo drugega, ki nima tega podedovanega greha; da bi bil Slovenec.

Velikovec. (V obrambo resnice) prosimo objave sledečega popravka k notici v „Miru“ z dne 6. grudna 1918 naslovljeni: „Kako je za delavce poskrbljeno.“ Razdelitev moke za občino Št. Peter je spadalo v delokrog gospoda Steržeta v Št. Petru. Ko pa je g. Sterže svoje posestvo

prodal, bi bila stvar c. k. okrajnega glavarstva, nadaljno razdelitev moke pravočasno urediti. Še le čez 14 dni je naju okrajno glavarstvo naprosilo, prevzeti omenjeno nalogo. Dne 20. novembra so prišli ljudje iz Št. Petra po moko, a moke okrajno glavarstvo kljub ponovnemu dreganju še ni nakazalo. Temu nedostatku je edinole prejšnjo okrajno glavarstvo krivo in zato sva poslala ljudi tja. Na ta pritisk se je moka še istega dne — popoldan — nakazala. Ker pa se je moka nahajala še le v Majdičevem mlinu in poleg tega naši konji niso bili doma, se je stvar pri najboljši volji in kljub vsemu prizadevanju zavlekla do večera. Seveda so se med tem ljudje iz Št. Petra razšli. Pisec me obdružuje, da sem šel jest, med tem ko so ljudje na moko čakali. Da se mi ta zločin ne šteje preveč v zlo, moram pojasniti, da je bil 20. november tržen dan in sem bil od ranega jutra do pol štirih popoldan zaposlen v trgovini in šele potem sem mogel iti obedovati. Na drugi strani pa ljudje iz Št. Petra radi tega niso nič zamudili, ker moke o tej uri itak še ni bilo na razpolago. Popolnoma izmišljena pa je obdolžitev, da sem imenoval šentpeterčane „falote, gavnerje in ravbarje“. Povzročitelj „Mirove“ notice, delavec M., je bil pozvan na odgovor in je ob navzočnosti dveh prič izjavil, da je omenjena obdolžitev popolnoma neutemeljena. Da se pa v prihodnje izogneva takšnim neprilikam, sem rad pripravljen, odložiti dvomljivo čast, razdeljevati moko za Št. Peter. Slednjik se uredništvu „Mira“ zahvaljujeva, da je radovoljno sprejelo to notico v pojasnilo. Brata Kulterer, trgovina.

Izjava.

V nasprotstvu z besedilom notice: „Velikovec (Kako se skrbi za delavce)“ v „Miru“ z dne 6. grudnia 1918 potrjujem in izjavljam, da gospod Kulterer, trgovec v Velikovcu, ni imenoval ljudi, ki so prišli iz Št. Petra po moko, gaunerje, falote in raubarje.

Velikovec, dne 17. grudnia 1918.

Mihael Wolbart.

Jugoslovanskemu narodu! Jugoslovanom!

Kakor svetel meteor je zablestel na zvezdnatem nebu naše kulture.

Do zadnje postaje našega križevga pota nam je svetel skozi najhujšo temo naše sužnjosti. Prav do zadnje postaje, do našega poveljanja...

Ko je došel na zenit, ko je zažarela na vzhodu zora našega vstajenja, je ugasnil...

Toda zapustil je za seboj čudezen sled, ki ne mine nikdar...

Še nikdo ni pred njim govoril svojemu narodu tako čudezno in krasno! Demonska je bila sila njegove besede.

Bil je glasnik Resnice, apostol Ljubezni, propovednik Lepote — naš

Ivan Cankar,

mož najblažji in najplemenitejši, kar jih je rodila slovenska mati, naš največji mrtvi genij, mož nesmrten...

V bedi rojen, je stopal po trnjevi poti navzgor, — poslovil se je od nas kot — kralj...

Ne bili bi vredni, da se nam je rodil, ako ne bi tudi na zunaj skrbeli za nesmrten njegov spomin.

Za Prešernom mu gre kot umetniku prvemu javen spomenik.

Velik je dolg, ki ga dolguje predvsem njegov ožji narod slovenski, — vsaj je tudi njega proslavil pred svetom... Dolg, ki mu ga dolguje sleherni Slovan, — njemu, — svetovnemu geniju. Ni ga izgovora, ki bi opravičeval odklonitev prispevka za ta spomenik! Časten dolg, — neodložljiv naroden davek!

Zato ne prosimo, nego pozivljamo narod, da prispeva za Cankarjev spomenik, posebno pa vsak kulturni človek slovanski! Pozivljamo posebej tudi vse denarne zavode, ki žive od naroda, slovenskega in slovanskega.

Prispevki naj se pošiljajo na upravništva listov, na „Jadransko banko“ v Ljubljani na konto „Cankarjev spomenik“ ali pa na naslov odvetnika dr. Jos. C. Oblaka v Ljubljani, ki bo izkazoval vse prispevke (tudi nakazila na banko) v tedenskih izkazih.

Pripravljalni odbor

za postavitve Cankarjevega spomenika:

F. S. Finžgar Dr. Pavel Grošelj
Dr. Jos. C. Oblak Albin Prepeluh
Oton Župančič

Kmetijskim zadrugam!

Kakor sledi iz današnjega političnega položaja v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani, so slovenski kmetovalci izven Kranjske, posebno pa na Koroškem, z ozirom na kmetijske podružnice in podobna kmetijska društva popolnoma prepuščeni samim sebi. Na Koroškem n. pr. se zanje ne bo brigal več tamošnji deželni kulturni svet.

To je c. kr. kmetijska družba kranjska uvidela takoj in sklenila v svoji odborovi seji dne 6. novembra t. l., da izpremeni svoj dosednji naslov v „Slovensko kmetijsko družbo“ in razširi svoj delokrog čez celo Slovenijo, torej tudi čez slovenske kraje Koroške.

Slovenska kmetijska družba prevzame torej vse okrajne kmetijske zadruge koroške, kakor je to storila že na Štajerskem s tamošnjimi podružnicami, kar je bilo pojasnjeno že v 21. in 22. številki letošnjega „Kmetovalca“. Upoštevala bode torej izvenkranjske ude ravnotako, kakor kranjske. Štajerske podružnice c. kr. kmetijske družbe v Gradcu so se v tem oziru že odločile.

Primerno bi bilo, da tudi okrajne kmetijske zadruge na Koroškem priglasiyo svoj pristop k Slovenski kmetijski družbi, oziroma da se nabirajo še novi člani, ustanavljajo nove podružnice itd. Gre za koristi kmetovalcev samih, ki bi v nasprotnem slučaju ostali brez zastopstva in brez ugodnosti, ki jih jim nudijo kmetijske korporacije. Priporočamo kmetijskim zadrugam, da stopijo v medsebojen stik morebiti v svrhu sklicanja posvetovanja, kjer naj se stvar obravnava in raztolmači. Ob tej priliki bi bilo morda umestno, da se določi par zastopnikov, ki bi jih za sedaj pozvala Slovenska kmetijska družba k odborovim sejam, da se tam natančneje poučé o nalogah in namenih te stanovske organizacije.

Potrebno je tudi, da pride Slovenska kmetijska družba v stik s tamošnjimi kmetijskimi veččaki, ki naj podajo jasno sliko kmetijskih razmer na Koroškem, da more ista uveljaviti svoj vpliv pri tukajšnjem oddelku za kmetijstvo, da bodo primerno upošteevane koristi kmetijstva tudi na Koroškem.

Slovenska kmetijska družba v Ljubljani.

Misijonske pridige na praznik sv. Treh Kraljev. Vsled prošnje vodstva Družbe sv. Petra Klaverja opozarjamo št. gg. župnike in cerkvene predstojnike, ki mislijo v svrhu pospeševanja od papeža Leona XIII. vpeljane in od sv. očeta Benedikta XV. ukazane zbirke darov za afrikanke sužnje na praznik sv. Treh Kraljev, ali kjer je primernejše, nedeljo prej ali pozneje, imeti ali oskrbeti pridigo o afrikanških misijonih in o žalostni usodi afrikanških sužnjev, da jim imenovana Družba brezplačno daje osnove take pridige kakor tudi tozadavne letake o suženstvu v Afriki, ki naj se po pridigi razdele. Blagovolite jih (letake v poljubnem številu) naročiti pod naslovom: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Pred škofjo 8.

Razglasi Narodne vlade.

Naredba poverjeništvu za notranje zadeve glede politične ekspositure v Borovljah.

V Borovljah se je ustanovila začasna ekspositura politične uprave za ozemlje okrajnih glavarstev v Beljaku, Celovcu in Šmohoru, kolikor so ta glavarstva v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Ta naredba stoji v veljavo z dnevom razglasitve.

Naredba celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani o ustanovitvi „začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode“ s sedežem v Ljubljani.

Ker sta delavski zavarovalnici zoper nezgode v Trstu in v Gradcu odrezani od območja Narodne vlade SHS v Ljubljani, se odreja, da se do končne ureditve organizira „začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode“ s sedežem v Ljubljani, in sicer za vse območje te vlade. V ta namen je dosedanja „poslovalnica delavske zavarovalnice v Trstu, s sedežem v Ljubljani“ preuredila tako, da bo mogla poslovati začasno kot „začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode“ v Ljubljani, in sicer za vse območje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Naredba poverjeništvu za finance.

V smislu točke VII., št. 2, 3. odstavek naredbe celokupne vlade o prehodni upravi v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 14. novembra 1918, št. 111 (Uradni list št. 11 z dne 21. novembra 1918), se (glede indirektnih davkov itd.) začasno priklopita davčna okraja Borovlje in Rožek finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Ljubljani; davčni okraji Pliberk, Št. Pavel, Velikovec, Doberlavas in Železna Kaplja pa finan-

nemu okrajnemu ravnateljstvu v Mariboru. Zato je tudi oddelek finančne straže v Zgornjih Borovljah začasno podrejen finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Ljubljani, oddelki finančne straže v Pliberku, v Labodu, v Velikovcu in Železni Kapli, nadalje vodstva preglednih okrajev finančne straže v Pliberku in v Velikovcu pa finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Mariboru. Oddelek finančne straže v Zgornjih Borovljah je do nadaljnjje odredbe neposredno podrejen vodstvu preglednega okraja finančne straže v Kranju.

Naredba poverjeništvu za uk in bogočastje.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje, je imenovala: S. Nikolajo Krulčevu za učiteljico na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jakobu v Rožu: Fr. Aichholzerja za provizoričnega okrajnega šolskega nadzornika v beljaškem okrajnem glavarstvu in šmohorskem sodnem okraju; Rudolfa Mencina za okrajnega šolskega nadzornika v celovškem okrajnem glavarstvu, v kolikor spadajo šole tega okrajnega glavarstva v območje Narodne vlade SHS v Ljubljani, z začasnim sedežem v Borovljah; Jožefa Reichmanna za provizoričnega učitelja na ljudski šoli pri Mariji na Zili. Zdravko Kovač je prideljen v službovanje na slovensko ljudsko šolo v Št. Jakobu v Rožu.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje je odstavila: Ano Besoldovo, učiteljico v Pliberku, in Ivana Sporčiča, nadučitelja v Mežici, ter nastavila: Jadvigo Strelovo za učiteljico v Pliberku in Iva Feiniga, šolskega vodjo v Tunelu, za nadučitelja v Mežici.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje je odstavila od službe okrajnega šolskega nadzornika za velikovski okraj Josip Socherja in nastavila Pavla Koschierja začasno za okrajnega šolskega nadzornika za velikovski okraj.

Za naše mornarje.

Poverjeništvu za trgovino in industrijo opozarja na nastopni poziv poverjenika za mornarico za nameščanje naših mornarjev:

Zaradi znane nasilnosti Italijanov je moralo veliko naših mornarjev, ki so opravljali štiri in pol leta svojo težko službo v prid tujcem, zapustiti naše brodovje in naša pristanišča. Večinoma so sedaj brez pomočkov in kruha, vezani na pomoč domovine. Med njimi je veliko strokovno in tehnično izobraženih strojevodij, kurjačev, elektrotehnikov, radiotelegrafskega in brzovavnega osebja, kanclistov, računovodij itd. Da ti ljudje, posebno oženjeni bivši podčastniki, čim prej dobe stalen zaslužek, pozivljamo vso jugoslovansko veleposest in industrijo, nadalje vsa trgovska in obrtna podjetja, naj pri nameščanju delavskih sil vpošteevajo te mornarje.

Ako jih potrebujejo, naj se obrnejo na poverjenika za mornarico (Gajeve ulica 30, Zagreb) in naj navedejo, kakšnega strokovnega osebja jim je treba in za kakšno delo. Obenem naj navedejo pogoje, s katerimi bi jih sprejeli v službo.

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Zahvala.

Povodom prebridke izgube naše nepozabne, prisrčno ljubljene blage matere

Ane Rohrmeister

se prisrčno zahvaljujemo vsem prijateljem in sosedom za vse dokaze globokega sočutja, ki so nam ga v tako obilni meri izkazali.

Posebno zahvalo izrekamo v prvi vrsti vsem onim dobrim osebam, ki so naši rajni materi v njeni mučni boleznini stregli in jo prišli tolažiti v trpljenju, in vsem, ki so jo spremljali na zadnjem potu.

Bodi tem potom tudi prisrčna zahvala izrečena mil. g. proštu M. Randl za ganljivi nagovor ob grobu in gosp. zdravniku dr. V. Grassl za trud, s katerim si je prizadeval, ohraniti naši materi življenje.

Doberlavas, 12. decembra 1918.

Zalujoči otroci.

